

Et sogn og dets kirke

Af Henning Nørgård (uddrag) (1987)

Når man ser aviser fra forskellige landsdele, kan man næsten ikke undgå at lægge mærke til et fænomen, der bredt sig som ringe i vandet gennem de senere år. Fænomenet hedder "bybevaring" bevarelse af et bysamfunds ældste og mest bevaringsværdige bygninger gennem nænsom restaurering. Vi behøver bare at tage til vor nærmeste by, Esbjerg – for at se fremragende eksempler på bevaring af fine ældre bygninger. Også i Bramming kan man se eksempler herpå og det er da bestemt en udvikling, man må hilse med glæde i en tid, der ellers har haft tilbøjelighed til at skære ret så kraftigt i de bånd, der holder fortid og nutid sammen til en helhed. De såkaldte glade 60'eres tilbøjelighed i fremskridtets navn, at vælge den nemme løsning – at bestille en bulldozer til at fjerne det gamle bras, er nu heldigvis et sjældent fænomen.

De første kirker her i landet har været af træ og er for længst bukket under for det våde og klamme klima, men i tiden fra 1075 til 1250 opførtes hovedparten af vore 1770 middelalderkirker, i vore egne, hovedsagelig opført af marksten og kampesten. Her skal fortælles om en af disse mange kirker, "Vejrup Kirke" og lidt om det sogn kirken ligger i.

Vejrup kirke, som den så ud før den fik sit tårn i 1943 (arkivfoto)

Kirkebygningen

Så langt tilbage som i 1340 kan man finde stedsbetegnelsen "Wyttarp" for Vejrup og ordet "Tarp" angiver at det er et udflyttersted. Den første kirke har også været en trækirke, formentlig bygget hvor der før var et gammelt hedensk offersted. Filosofien bag denne placering var dramatisk, "Hvide Krist's" sejr over de gamle hedenske guder. Disse var nu gjort kraftesløse og et Guds hus blev rejst, så at sige på ruinerne af det gamle offersted. Omkring år 1100 byggede man så en stenkirke af kampe og tufsten, hvoraf hovedparten danner den kirke som stadig ligger på stedet. De første optegnelser, hvor kirken er nævnt, daterer sig til omkring 1290. I årene derefter forfaldt kirken, idet pesten, den sorte død" hærgede egnen og bortdrev stort set hele befolkningen i sognet. I det mindste var der ikke folk nok tilbage til at bruge kirken og holde den vedlige. I en fortegnelse fra 1340 over kirkene i Ribe stift (Ribe Oldemoder) er der gjort en tilføjelse vedr. Vejrup kirke, at den er "desolata" altså øde. Det er nok svært at forestille sig den situation i dag, men kirken forfaldt virkelig. Får siges at have græsset på kirkegården, med kirken som en slags stald eller læskur. En gammel betegnelse for kirken som "æ fårehus" kan også

tydes i den retning. Betegnelsen skal forstås helt bogstaveligt og ikke som et symbol på menighedens forsamling.

Men kirken blev genrejst og taget i brug og selvfølgelig gennem årene gennemgået flere restaureringer, større som mindre. De oprindelige kirker var uden tårne, disse blev som oftest bygget til for 2-300 år siden. Dog ikke alle kirker fik tårn, der findes jo adskillige ”kullede” kirker endnu i dag. Om dette er et udtryk for egnspræg af kulturel eller religiøs art, eller om de manglende tårne slet og ret skyldes mangel på penge til at bygge dem for, kan være vanskeligt at sige, men det kunne vel være begge dele.

Vejrup kirke som vi kender og holder af den i bybilledet (red) (arkivfoto)

Vejrup kirke fik sit , men først så sent som i 1943-44 i forbindelse med en omfattende restaurering af kirkens indre, der også omfattede anskaffelse af et oliefyr med varmluftblæser til afløsning af den gamle kakkelovnsfyring. Ved samme restaurering blev ligeledes opført en kapelbygning, der også rummer toiletter og redskabsrum.

Restaureringsarbejdet blev forestået af arkitekt J.K.Jepsen, Kolding, murerarbejdet blev udført af Mads Bolding og August Michaelsen, tømrerarbejdet af Chr. Laururidsen. Hele restaureringen, inkl. tårn og kapelbygning, beløb sig til 70.346,68 kr. Kirkens genåbning fandt sted påskedag, den 9 april 1944 og højtideligheden ledet af biskop Scharling. Omkring 1980 gennemgik kirken igen en ret omfattende restaurering med renovering af tagkonstruktion og loftsbjælker samt pålægning af nyt tegltag.

I tidligere optegnelser kan man se kirken i Vejrup omtalt som en af de ”unseeligste i landet” Det kan man ikke sige om kirken i dag. Kirken er stadig enkel og ren i sine linier og uden store pragtstykker i sit indre og vi finder det er en dejlig lille kirke.

Inventaret

Oprindeligt har kirken nok været udstyret med et stenalter. Det nuværende alterbord er fra omkring 1560. Altertavlen er fra 1902 og malet af H. Dohm.

Kirken har to klokker, den ene fra 1730 og støbt i Amsterdam og den nyeste fra december 1972

Henning Nørgård, f. 1933 i Esbjerg. Uddannet økonom, regnskabschef i rådgivende ingeniørfirma. 1971-78 uddannet under den teologiske særuddannelse, siden den 1.8.78 præst i Vejrup og Vester Nykirke pastorat. (årbog 1987)